

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17CoP/5/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3520201790
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 06. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Janáková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2021:3520201790.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Janákovvej a sudcov Mgr. Ivana Kubínyho a Mgr. Martiny Trnavskej vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: T. L., nar. XX.X.XXXX a J. L., nar. XX.X.XXXX, v konaní maloleté deti zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Mesto nad Váhom, deti rodičov, matky: J. L., rod. K., trvale bytom H., J., a otca: Y. L., trvale bytom X. XX, zast. JUDr. Adrianou Ručkayovou, advokátkou so sídlom Inovecká 8, Nové Mesto nad Váhom, o návrhu otca na zrušenie vyživovacej povinnosti a o uloženie výchovného opatrenia, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 16. októbra 2020, č.k. 4P/39/2020-51, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku I. a v závislom výroku III. o náhrade trov konania **p o t v r d z u j e**.
- II. Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. návrh otca na zrušenie vyživovacej povinnosti zamietol, výrokom II. nariadil rodičom výchovné opatrenie spočívajúce v povinnosti podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu v S., pracovisko NC., so sídlom W., v podprograme zameranom na podporu spolupracujúceho rodičovstva, a to ambulantnou formou každý štvrtok v čase od 14.30 hodiny do 15.30 hodiny, a výrokom III. žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania.

2. Súd prvej inštancie rozhodoval na základe návrhu otca, ktorým sa domáhal zrušenia jeho vyživovacej povinnosti k obom maloletým deťom, a to z dôvodu straty zamestnania. Naposledy bola určená otcovi vyživovacia povinnosť k maloletej T. vo výške 80 eur mesačne a k maloletému J. vo výške 70 eur, a to na základe rodičovskej dohody schválenej rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 28.11.2019, č.k. 9P/44/2019-170. Matka s návrhom otca nesúhlasila.

3. Súd prvej inštancie posúdil zmenu pomerov od posledného rozhodnutia o výživnom.

4. V čase posledného rozhodovania súdu bol otec zamestnaný v spoločnosti B., U. s priemerným mesačným príjmom cca 1.700,35 eur.

5. Aktuálny priemerný čistý príjem otca za posledných 13 mesiacov predstavuje sumu 1.921,84 eur. Priemerný čistý zárobok otca za obdobie 9/2019 - 8/2020 predstavoval sumu cca 1.619 eur, pričom v mesiaci september mu bola zamestnávateľom vyplatená suma 4.639,41 eur zahŕňajúca aj 2-mesačné odstupné z titulu skončenia pracovného pomeru otca zo strany zamestnávateľa. Otec bol v čase

rozhodovania súdu už evidovaný ako uchádzač o zamestnanie a vznikne mu nárok na podporu v nezamestnanosti vo výške cca 1.000 eur mesačne. Iné podstatné zmeny pomerov na strane otca súd prvej inštancie nezistil, naďalej žije v rovnakej domácnosti na adrese X..

6. Matka bola v čase posledného rozhodovania súdu zamestnaná v spoločnosti U. s priemerným čistým príjmom 1.171,56 eur a žila spolu s deťmi v domácnosti svojich rodičov na adrese J., X. XX.

7. Odvtedy došlo na strane matky k podstatnej zmene pomerov. Matka kvôli dochádzke detí do školských zariadení v X. žije v prenajatom byte v L., kde hradí mesačne 500 eur nájomné a zároveň autom dochádza do zamestnania v O.. Na pohonné hmoty vynakladá cca 200 eur mesačne. Jej priemerný príjem zo zamestnania za posledných 12 mesiacov dosiahol sumu 1.122,32 eur, čiže sa od poslednej úpravy mierne znížil, čo je však ovplyvnené skutočnosťou, že počas troch mesiacov matka poberala pandemické ošetrovné.

8. Keďže pre rozhodnutie súdu je rozhodujúci stav platný v čase vyhlásenia rozhodnutia, súd prvej inštancie konštatoval, že nie je možné vychádzať z predpokladov o budúcom vývoji situácie účastníkov. Z uvedeného dôvodu súd prvej inštancie dospel k záveru, že v čase rozhodovania súdu neboli splnené predpoklady pre zrušenie vyživovacej povinnosti otca. Jednak preto, že otec má v súčasnosti vyšší príjem než mal v čase posledného rozhodovania súdu (pôvodne cca 1.700 eur, teraz cca 1.922 eur) a na jeho zárobkové možnosti ešte nemá žiaden negatívny vplyv skutočnosť, že stratil zamestnanie. Bolo mu totiž vyplatené odstupné za 2 mesiace a ešte mu vznikne nárok aj na podporu v nezamestnanosti. Z tohto dôvodu k strate zamestnania otca súd prvej inštancie neprihliadal.

9. Naopak na strane matky došlo z objektívnych dôvodov k zvýšeniu jej nákladov na bývanie, keďže kvôli dochádzke detí do školy žije v nájomnom byte v L., kde hradí mesačne nájomné vo výške 500 eur a navyše denne dochádza do práce v O., ktorý je vzdialený cca 52 km, s čím má zvýšené výdavky na prevádzku motorového vozidla.

10. Z týchto dôvodov súd prvej inštancie návrh otca na zrušenie jeho vyživovacej povinnosti zamietol.

11. V priebehu konania vyšlo najavo, že vzájomné vzťahy rodičov sú extrémne narušené a konfliktné, najmä z dôvodu neschopnosti dohodnúť sa na vyporiadaní ich spoločného bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Súd prvej inštancie poukázal v tejto časti na konkrétne nezhody rodičov.

12. Súd prvej inštancie na pojednávaní preto veľmi dôrazne napomenul oboch rodičov a upozornil ich na krajne nevhodné správanie reálne ohrozujúce zdravý vývoj ich detí. Obaja rodičia následne súhlasili s tým, aby im súd nariadil výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 2 písm. d) Zákona o rodine, spočívajúce v povinnosti podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu v S., pracovisko B., so sídlom W., v podprograme zameranom na podporu spolupracujúceho rodičovstva, a to ambulantnou formou každý štvrtok v čase od 14.30 hodiny do 15.30 hodiny. Preto súd prvej inštancie i takéto výchovné opatrenie nariadil.

13. O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

14. V zákonnej lehote proti výroku I. tohto rozsudku podal odvolanie otec prostredníctvom svojej právnej zástupkyne.

15. Otec v odvolaní úvodom upozornil, že správne je v odôvodnení napadnutého rozsudku konštatované, že prišiel o zamestnanie a je poberateľom dávky v nezamestnanosti. Uviedol, že novú prácu si v súčasnosti kvôli covid-19 a nefahkej situácií na trhu práce nájsť nevie. Je tak len poberateľom dávky v nezamestnanosti, a teda má nižší príjem než bol doposiaľ zvyknutý, pričom náklady sa mu neznižili. Pri ponechaní výživného, ktoré platí na maloleté deti doteraz, by sa mohol dostať do existenčných problémov, čo by mohlo mať vplyv i na deti.

16. Otec odvolaciu súdu navrhol, ak by nemal za splnené predpoklady na zrušenie jeho vyživovacej povinnosti, aby ho zaviazal na plnenie vyživovacej povinnosti len v minimálnej výške, t.j. vo výške 30

% sumy životného minima. Otec zároveň žiadal, aby žiadnemu z účastníkov nebol priznaný nárok na náhradu trov konania.

17. K podanému odvolaniu otca sa písomne vyjadrila matka.

18. V tomto vyjadrení matka upriamila pozornosť súdu na pomery otca v čase posledného rozhodovania o výživnom a na pomery terajšie. Učinila tak i vo vzťahu k sebe. Mala za to, že zrušením vyživovacej povinnosti otca by sa sama dostala do ešte väčších finančných problémov, než v akých už je v dôsledku správania otca. Preto žiadala o potvrdenie napadnutého rozhodnutia.

19. Otec v replike nesúhlasil s vyjadrením matky. V ostatnom sa argumentačne pridržiaval podaného odvolania.

20. Matka v duplike zotrvala na svojej skoršej argumentácii.

21. Na výzvu odvolacieho súdu otec predložil doklad o svojom príjme zo obdobia od októbra 2020 doposiaľ. Otec predložil Potvrdenie o vyplatených dávkach v nezamestnanosti, vydaného Sociálnou poisťovňou zo dňa 4.6.2021. Z neho plynie, že v roku 2020 v októbri bola otcovi vyplatená dávka v nezamestnanosti 1.113 eur, v novembri 1.077 eur, v decembri 1.113 eur, v roku 2021 v januári 1.113 eur, vo februári 1.005,30 eur, v marci 1.113 eur, v apríli 1.077,10 eur, v máji dávka vo výške 1.113 eur má byť vyplatená vo výplatnom termíne júnovom za splnenia zákonných podmienok.

22. Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal podľa § 65 a § 66 zák. č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej ako „CMP“) bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutom výroku I. a závislom výroku III. o trovách konania podľa § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej ako „CSP“) potvrdiť ako vecne správny.

23. Výrok II. rozsudku súdu prvej inštancie nebol odvolaním napadnutý, preto je právoplatný a týmto rozhodnutím odvolacieho súdu nedotknutý (§ 367 CSP).

24. Podľa § 78 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej ako „Zákon o rodine“) dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa menia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

25. Hmotnoprávnou podmienkou toho, aby súd mohol o veci opakovane rozhodnúť (či už schválením novej dohody, alebo autoritatívnym rozhodnutím), je zmena pomerov. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadnuť na všetky okolnosti, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného. Dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti však môže byť iba skutočnosť, že sa závažnejším spôsobom zmena prejaví v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia rozsudku. Nestačí len úvaha súdu o tom, že je doterajšie výživné neprimerané. Pokiaľ by súd nemal za preukázanú zmenu pomerov a rozhodol by o zmene výšky vyživovacej povinnosti, šlo by vlastne o neprípustné preskúvanie a reparáciu právoplatného súdneho rozhodnutia. Pri rozhodovaní o zmene výšky výživného preto treba porovnať okolnosti dôležité pre určovanie výživného tak v čase skoršieho, ako aj nového rozhodovania, a to na základe spoľahlivých a úplných výsledkov dokazovania. Je potrebné prihliadnuť na všetky okolnosti, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného. Tieto sa však môžu stať dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti len vtedy, keď sa závažnejším spôsobom prejaví v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia rozsudku.

26. Pri zmene rozsudku súd už nemôže preskúmať správnosť pôvodného rozsudku, ale sa musí zaoberať otázkou, či sa podstatne zmenili okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie už prisúdených opakujúcich sa splátok (R 33/1967).

27. Zmena pomerov môže byť odôvodnená buď subjektívne - okolnosťami na strane povinného, resp. okolnosťami na strane oprávneného, alebo objektívne - vývojom životných nákladov v zmysle § 78 ods. 3 Zákona o rodine. Na strane povinného môže byť takouto zmenou strana zamestnania (súd je povinný skúmať príčiny), dlhodobá práceneschopnosť, vznik novej vyživovacej povinnosti, zhoršenie majetkových pomerov a pod. Na strane oprávneného sú takými okolnosťami napríklad

nadobudnutie čiastočnej alebo úplnej schopnosti živiť sa sám, zmena potrieb u školopovinných detí, zmena majetkových pomerov a pod. Až v prípade, ak má súd za preukázané, že sa pomery účastníkov zmenili, môže rozhodnúť o zmene výšky vyživovacej povinnosti. Zmena výšky výživného alebo jeho úplné zrušenie je možné najskôr od času, keď došlo k zmene pomerov.

28. Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že výživné na maloleté deti bolo naposledy stanovené rodičovskou dohodou schválenou rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 28.11.2019, č.k. 9P/44/2019-170. Na maloletú Michaelu bolo stanovené výživné vo výške 80 eur mesačne a na maloletého J. vo výške 70 eur mesačne. V tom čase bol otec zamestnaný v spoločnosti B., U., s priemerným mesačným zárobkom cca 1.700,35 eur. Matka v tom čase bola zamestnaná v spoločnosti U. s priemerným mesačným príjmom 1.171,56 eur a žila spolu s maloletými deťmi u svojich rodičov.

29. V čase rozhodovania súdu prvej inštancie, t.j. dňa 16.10.2020, po uplynutí cca jedného roka od poslednej úpravy vyživovacej povinnosti k maloletým deťom, vykonaným dokazovaním súdom prvej inštancie bolo zistené, že otec za posledných 13 mesiacov pred rozhodnutím súdu prvej inštancie dosahoval priemerný mesačný zárobok vo výške 1.921,84 eur. O prácu však prišiel, odstupné bolo otcovi vyplatené vo výške 4.639,41 eur, pričom od októbra do mája 2021 mu boli vyplatené dávky v nezamestnanosti v priemere vo výške 1.090,55 eur. Matka v čase rozhodovania súdu prvej inštancie žije v L. v prenajatom byte, kde hradí nájomne 500 eur mesačne, zároveň dochádza do zamestnania do O.. Na pohonné hmoty vynakladá 200 eur mesačne. Jej príjem za posledných 12 mesiacov predstavoval 1.122,32 eur.

30. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že nenastala na strane otca taká zmena pomerov v zmysle § 78 Zákona o rodine, ktorá by odôvodňovala úplné zrušenie vyživovacej povinnosti otca k maloletým deťom, resp. zníženie jeho vyživovacej povinnosti na minimálnu, zákonom stanovenú výšku 30% životného minima. Bol toho názoru, že napriek skutočnosti, že otcovi sa znížil jeho príjem oproti poslednej úprave výživného, stále jeho majetková situácia a celková životná úroveň je podkladom na ponechanie doposiaľ stanovenej výšky výživného.

31. Je nutné upozorniť, že otcovi v súvislosti so stratou zamestnania bolo vyplatené odstupné vo výške 4.639,41 eur a zároveň je otcovi vyplácaná dávka v nezamestnanosti v priemernej výške 1.090,55 eur. Uvedená zmena preto nie je významná na zrušenie, resp. zníženie otcovej vyživovacej povinnosti, ktorá spočíva na obe maloleté deti vo výške 150 eur mesačne. Ak otec v odvolaní poukazuje na to, že súčasné plnenie vyživovacej povinnosti na maloleté deti ho môže dostať do existenčných problémov, odvolací súd upozorňuje, že podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. V konaní okrem zníženia príjmu na strane otca (stále postačujúceho na plnenie vyživovacej povinnosti) nebola zistená iná nepriaznivá majetková, resp. sociálna situácia významná pre zníženie, resp. celkové zrušenie jeho vyživovacej povinnosti k maloletým deťom. Iba samotný nižší príjem, než na aký bol otec zvyknutý, podľa odvolacieho súdu sám o sebe neznamená, že došlo k takej zmene pomerov, ktorá by zmenu posledného rozhodnutia o výživnom rozumne odôvodňovala. Ťarcha znášania nákladov na potreby maloletých detí nemôže zostať za tejto situácie iba na pleciach matky, u ktorej od posledného rozhodovania o výživnom preukázateľne narástli náklady (prenájom bytu, dochádzanie za prácou). Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonnou povinnosťou (§ 62 ods. 1 Zákona o rodine).

32. Na základe uvedených skutočností súd prvej inštancie rozhodol vecne správne. Preto odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku I. a závislom výroku III. o náhrade trov konania v zmysle § 387 ods. 1 CSP.

33. O trovách konania rozhodol odvolací súd v zmysle § 52 CMP v spojení s § 396 ods. 1 a 2 CSP tak, že žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov konania. V mimosporových konaniach platí zásada, že žiadny z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ktoré si v konaní platil (§ 49 CMP). Každý z účastníkov si teda sám znáša trovy, ktoré v konaní platil.

34. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu podľa § 370 a nasl. CMP.